

A. S. Puškin: *Evžen Oněgin*

Rozebíratí podrobně dnes velebáseň Puškinovu nemělo by smyslu: dávno již oceněna jest její básnická i umělecká jedinečnost. Stačí snad tedy, řeknu-li zde, že v ní již jest cele vyvinuto to vysoké typotvorné umění, které jest odtud silou vši veliké ruské tvorby literární: všecko, co přišlo po ní, byť to i Dostojevskij byl, jest jí v tomto smyslu poplatné. A zde již jest také široká duše ruská, odvažující se na povážlivé a nejpovážlivější a přitom podivuhodně klidná, skoro flegmatická: jako by měla vědomí, že opírá se o neselhávající lásku boží; a zde také již ten jedinečně intensivní cit životný, šlechtěný a krocený tuchou krásy duševní a mravní, a zde již také mužná zhrda duše opravdu svobodné, jež dobrala se záhy meze a dna světa hmotného a touží za něj.

Blah, od hodů kdo zavčas spěchá,
kdo neobráti vzhůru dnem
číš se pěnivým nápojem,
kdo román nedočtený nechá
a může rozloučit se s ním
jak já zde s Oněginem svým.

Ne, ani řádka nezastarala v tomto díle a všecko hoří novostí, mládím, krásou, silou a výrazem jako v první den.

Tento překlad jest druhé řešení téhož úkolu V. A. Jungem. Již první verše jeho, vydaná tuším před dvaceti roky, přes to, že trpěla mnoho i tím, že překladatel, žijící tehdy v Americe, nemohl čísti korektury, byla nadprůměrná. Dnešní však jest opravdový umělecký čin: jadrný i líbezný, vážící z hlubokých jazykových zdrojů, snoubící šťastně tvůrčí volnost s věrností a oddaností duchu i stylu.

Jediný jest kámen úrazu při této publikaci, dekorace Štáflova. Pokud ozdoboval p. Štáfl knihy jako jest Horského „Pštroší péro“, nedalo se konečně nic proti němu namítati: zde nic nezkažíš, dělej co dělej. Ale i dekoratérovi tisíckrát silnějším, než jest p. Štáfl, měla by se zachvěti ruka, dříve než sahne po této básni.

Největší zdrželivost, nejmenší vtíravost má býti zde samozřejmým požadavkem každého člověka jemně citícího. Pan Štáfl dekoroval těžkým košíkem, z něhož vytékají květiny a listoví, každou stránku; to není sice nic ani nového ani příjem-

ného, ale konečně snese se to. A snese se i stínová silueta hlavních figur v rámečku před každým zpěvem; jest možno přimhouřiti nad tím zrak jako nad narážkami na empire, v níž se báseň Puškinova dějstvuje. Ale čeho není možno rozhodně snéstí, jsou figurální komposice, které vložil p. Štáfl za titulní list každého zpěvu: jsou výtvarná chudoba sama.

Mladá generace německá

Od září 1913 vychází v Lipsku nová literární revue německá, měščík Die weissen Blätter, orgán mladé generace německé, která touží vystřídati generaci Bahrovu, Hauptmannovu, Wedekindovu, Dehmelovu, Georgovu, Altenbergovu, tedy vesměs mužů, kteří dovršili nedávno padesátku; za tiskem stojí muži asi mezi 35.—24. rokem, jako Herbert Eulenberg, Franz Blei, René Schickele, Franz Werfel, z Pražanů Max Brod a Otto Pick. V čele přináší první číslo programovou stat „O rázu nadcházející literatury“, v mnohém velmi pozoruhodnou, která stojí za velmi podrobnou parafrázi. Nejprve účtuje se s dobou odcházející a vystihuje se velmi správně v jejím rázu i v jejích slabínách. Byla to doba, „v níž naprosto dominovaly ideály světa měšťansko-kapitalistického, za něž jest pokládati i ideály socialistické: blahobytu na zemi jako cíle a posledního nebe dožadovali se pro „všecko, co má lidskou tvář“ — a dožadovali se jich tím nálehavěji, čím výše byla ceněna tato hodnota blahobytu a ceněna jako hodnota výlučná a jediná. Bylo mnoho revolučního pathosu proti kapitálu u jednotlivců a pro kapitál u všech: za kapitál se nešlo. Sociální otázka seděla jako harpuna v těle a lidé zakrváceli se na ni. Poslední zbarvení vody růžovou červení jest ještě v mnohých mladých lyrických těchto dnů, kteří však počínají již resignovati, tím, že necítí již nepřijemné kontrasty, nebo tím, že dělají z vysokých pecí a aeroplánů novopathetickou romantiku, tak vnějškovou, jako byla romantika starší, která sentimentalisovala v hradních zříceninách v břečtanu a ve hřbitovech se smutečnými urbami. Tolik, co citu se týče: člověk nebyl nic než sociální.“

„Pokud jde o myšlení, dávaly tak zvané exaktní vědy každý žádoucí podnět, abys se vzpružil duchově. Zrušily přírodopisně komplex člověka a získaly tak jiný komplex, totiž soubor organických funkcí, jakého bylo právě třeba, aby vydal potřebná zvířata, která měla se sociálně organisovati, jejichž nejdůležitějším orgánem jest břicho a nejvýznačnější funkcí trávení. Filosofie kapitulovala; jako Paulsen směšně doživořila do smrti; jinak vydávala směnky, znící na vědy; řekla třeba, barva jest funkcí sítnice a poslala tak tazatele k fyziologii; nebo jest funkcí výchvějné amplitudy světla a poslala jej k fysice. Promyslíti se k fenomenu neměla ani odvahy, ani talentu.“

„Pokud se týče víry, stahovali, jak již poznamenáno, nebe na zem — opáčně než dělo se posud — a měli nadto „svého boha v sobě“; součet všech těchto vnitřních soukromých bohů byl liberálně pohnutý monismus s náladou nedělního kazatele.“

„V oblasti estetické byli lidé tak opojeni „novostí“ látky, že musili vzdáti se toho, dáti jí formu. A z tohoto vzdání se vytvořili si jakéhosi druhu teorii, určenou asi mstivosti barbarovou, která viděla a hlásala v beztvarosti novou formu nebo vlastní formu všeho nového.“